

SZABOLCS

POLITIKAI LAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Schlichter Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vasuti-ut 17.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van.

A kartell-törvény tervezetéhez.

A „Szabolcs” részére írta: **Dr. Mandel Pál**, orszgy. képv.

Volt alkalmunk több ízben hangoztatni, hogy lapunkban szívesen teret adunk bármelyik pártból eredő cikknek, vagy közleménynek is. Alábbi cikket s az azt követő cikksorozatot annál nagyobb örömmel közöljük, mert eltekintve illusztris írójának pártállásától, egy oly nagyfontosságú kérdést, mint a kartell kérdés, a leghivatottabb tollal tárhatjuk t. olvasó közönségünk elé.

Mi sem bizonyítja jobban lapunk rohamosan emelkedő tekintélyét, mint az, hogy lapunkat immár az ellenpárt vezéralakjai is felkeresik dolgozataikkal, a mi egyben igazolása azon törekvésünknek, hogy e lap, meggyénk politikai és gazdasági életének ne csak hű öre, de tiszta tükré is legyen.

A szerk.

A kartell-szerződésekkel kapcsolatos kérdések egészen új, a jogászvilág által eddig nem ismert terre vizsik a gondolkodást. Innen van, hogy valamint maga a tervezet nem azon szándékkal lett közzétéve, hogy vele első ötletre a kérdések végleges megoldását hozzuk javaslatba, úgy a bírálatokon is látszik a tájékozatlanság és nem csoda, hogy a javaslatba hozott intézkedések is az egyes bírálók

által félreértetnek. Így van félreértve a megtámadási perre kiszabott három havi határidő esete is. Ellenvetik a kérdést, hogy hátha a kartell az árak felemelését három hónappal a kartell-szerződés bemutatása után kezdi meg, akkor a miniszter a kertellek árhajtási üzelmeit kénytelen legyen-e eltérni, mert a megtámadás határideje lejárt? Ez tévedés. A megtámadásra szabott határidő csakis azon esetre vonatkozik a melyekben a kertell-felek már magába a kertell-szerződésbe kifejezetten olyan módozatokat vesznek fel, a melyekkel más versenyzőt, aki nem tagja a kartellnek, kirekeszteni szándékoznak a versenyből. Az ilyen megtámadásra van a tervezetben három havi határidő szabva, nehogy a szerződő felek örök időre bizonytalanságban maradjanak szerződésük megállhatósága felett,

Félre van értve a tervezetnek egyik fontos intézkedése, midőn az van mondva egyik szakiró által, (Vágó József) hogy a kartell-szerződés „kihirdetéseig e szerződés sem a kartell-tagjait nem kötelezi, sem mások nem köthetnek a kartellel addig érvényesíthető szerződést.”

A tervezet csakugyan akként intézkedik, hogy a kartell-szerződés kihirdetéseig a szerződés a kartell-tagjait egymással szemben nem kötelezheti. Akként is intézkedik a tervezet, hogy a kihirde-

tés megtörténteig, a kartell-felek által a kartellirozott árura nézve harmadik személyekkel kötött szerződések, ezen harmadik személyeket nem kötelezik. Érintetlenül hagyja azonban a tervezet a harmadik személyekkel kötött ilyen szerződések hatályát a kartell-felekkel szemben. A kartell-felek tehát az ilyen szerződésből a szerződés alapján akkor is kötelezvék, ha maga a kartell-szerződés még kihirdetve nincs, míg harmadik személyekkel szemben ők csakis az alaptalan gazdagság címén érvényesíthetik jogaikat. A tervezet ezen magánjogi intézkedéssel véli elérni a kartell-szerződések bemutatásának biztosítását es ennek fejében mellőzi a büntetőjogi intézkedéseket,

A „Jogállam” novemberi számában dr. Papp Dávid és ugyanazon módon még mások is, más helyen, általános megjegyzésekkel bírálják a tervezetet és azután leteszik a tollat; befejezték feladatukat. Holott pedig a tervezet részleteivel foglalkozván, talán hozzájárulhattak volna egyes nehéz kérdések megoldásához, amint hogy a felmerülő kérdéseknek a tervezetben javasolt megoldása véglegesnek sehol mondva nem is lett.

A „Jogállam” hirneves cikkirójának kifogása, hogy a tervezetet jogász készítette és nem iparos. Nem kívánván foglalkozni a tett hatásköri kifogásával, gya-

T Á R C A.

Őszi dal.

Hervadó ős újra itt van
Hullnak már a levelek
Megint, megint sirva kérdelem
Boldog mikor lehetek.

Életemnek zord telére
Mikor jön már kikelet?
Mikor jössz el szép tavaszom
Mikor bírom szivedet?

Megkérdeztem a madártól
Levél hullás idején
Mikor leszesz drága gyöngyöm
Szőke lánykám az enyém?

De a madár messze elszállt,
Nem jött tőle felelet
Csak a hulló levél sugta:
„Majd ha jön a kikelet.”

Őszi szellő vándor madár
Hallgasd meg a panaszom
Mikor lesz már kikeletem
Mikor lesz már tavaszom?

Németh János.

A Nap.

Írta: **Ábrányi Emil.**

Új napilap indul november huszonhatodikán. Régi és szeretett kapitányunk Braun Sándor vezetése alatt új lapot indítunk és jelképünk: a nap! A nap, az égbolt fejedelme, a folyvást sugárzó, a mindeneket éltető. A nagy és jószágos király, aki éppen úgy betekint a cifra paloták kristályüvegén, mint a szegényes gyári lakások, a zsupfödeles paraszt-kunyhók keskeny ablakán. A mindent látó, mindent földérintő hatalom, aki világosságot visz a föld legtávolibb pontjára. Az élet óriás szabályozója, aki huszonnégy órára osztja be az időt, megteremti a huszonnégyórás napok miriádnyi sokaságát, megtölti ezeket a napokat rohanó eseményekkel, nekünk pedig pezsgő, piros vért, villanó szemet, tüzes kitartást, forró munkaerőt ajándékoz, hogy ezeknek a végtelenül gazdag, határtalanul változatos napi eseményeknek a hü krónikásai lehessünk.

Mit akar A N a p? Világítani, ragyogni, melegíteni akar, mint az a másik, az égbolt fejedelme. Ellensége, kérlelhetetlen ellensége akar lenni minden homálynak, mint az a másik, a mindenség tündöklő vándora. A mi min-

denségünk: Magyarország. Azt akarjuk, hogy itt, ahol magyarok milliói laknak, ennek a darab földnek valamennyi pontján világosság legyen. Világosság és melegség. Világosság az elmékben: az életet szebbé tevő nemes gondolkodás, a jólétet magasra fokozó műveltség világossága. Melegség a szívek mélyén: az emberszeretetet és a hazaszeretet melegsége, a kölcsönös megbecsülés, a nemzeti közszellem, a haza javát válllvetve munkáló áldozatkészség, a nagy és szent célokért egyetértve küzdő lelkesedés melegsége.

Hogy egyenes irányban haladhassunk — egyenes irányban a magyar nemzet jövő nagyága felé —: nem kötjük le magunkat semmiféle irányban. Jól szervezett, gazdag és hazafias pártokat szolgálni kétségkívül haszon és tisztesség. De minden pártköteléknek megvan az a hátránya, hogy elfogulttá tesz, párt-szemponyokat ír elő, szűkíti a látóhatárt. A legtágabb pártkötelék is akadályt vet a szellem büszke és szabad mozgása felé. Minden párt kötelék: korlát. Mi pedig korlátlanul akarjuk szolgálni az egész nemzetet. Szabadon akarunk küzdeni Magyarország teljes politikai szabadságáért. Függetlenül akarjuk kivívni mindezt, amit a magyar államiság teljes kiépítése érdekében helyesnek, jónak, célravezetőnek ismerünk föl. Pártokon kívül, pár-

Ajánlom a n. é. közönség figyelmébe dusan felszerelt
női-, férfi- és gyermekcipő, sárczipő raktáramat
valamint szörme boák- és muffokat s az összes létező téli árukat.
Kézimunkákat óriási választékban. Legujabb kocsitakarókat.

Telephon 114.

Tisztelettel **EISLER KÁROLY.**

korlati esetek felsorolásával kívánom inkább az exament kiállani cikkíró azon kérdésére, hogy mi az a kartell? és hogy Magyarországon miért szükséges a kartell-törvény?

Kétségtelen, hogy azon esetek, amelyeket a cikkíró felsorol, nevezetesen, hogy kartell-e az, hogy ő X. gyárnak egész produktióját megveszi? Vagy ha két gyár termelését megveszi? Vagy ha Magyarország összes egynemű gyárainak a termelését megvásárolja? Kétségtelen, mondom, hogy ez mind nem kartell, mert hiszen mással való társulás nélkül egy ember önmagával akármilyen egyesülést nem csinálhat; kartellt tehát így képzelni sem lehet.

Azonban igenis kartell volt az, hogy a szarvasi fűszerekek összeállottak és ne-hogy versenyükkel egymást károsítsák, megállapították, hogy a petróleumot, meg a cukrot minimum mennyiért fogják árulni. Kartell volt az is, hogy a szombathelyi pékmesterek összeállottak és megállapították, milyen maximum súlyu legyen a zsemlye és maximum hány darabot adjanak egy hatosért, husz fillérért.

Mindkét esetben a kartellek valamelyike megszegték a megállapodást és perre került a dolog. A sérelmes kartellek követelték a kartell-szerződésben ilyen szerződés-szegés esetére kikötött kötbért.

Ime itt van két eleven kartell, és kérdés, elvileg megáll-e a kötbér követelése? Lehetett-e a szarvasi fűszerekeknek és a szombathelyi sütőknek érvényesen egy szerződni és szabad volt-e annak az egy fűszeresnek, annak az egy pékmesternek a szerződéstől eltérően, a többi iparostársak megkárosítására úgy cselekedni?

Sokan — laikusok — rögtön készek lesznek a felelettel. De mi jogászok tudjuk, hogy ahány ítélet hozott a két esetben, annyiféleképp ütöttek azok ki.

Ha kartell-törvényünk lenne, képesek lennének a kérdésre felelni. Most nem képes erre Magyarországon senki.

Összeáll egy nagyvárosban ahány tö-keerős építészeti iparos van, és szerződést kötnek, hogy valahol a városban építési munkát előadódik, egyetértően fognak reá versenyezni és ha akad rajtuk kívül valaki, aki szintén akar versenyezni, akkor ők maguk veszteségre fognak ajánlatot tenni és a veszteséget ők maguk arányosan viselik.

Ez is létező eleven kartell.

Érvényes-e nálunk ez a kartell-szerződés? Van-e joga a kizárt iparosnak a kartell-tagok ellen kártérítést követelni? Sokat gondolkodtam e kérdés felett és nem tudom. Nincsen is annak megmondhatója ez országban!

Vidéki nagyobb városban N. N. cég kocsitengely gyárat alapított néhány évvel ezelőtt. Az ugynevezett vaspogácsát, amiből a tengelyt formálják, tehát a félgyártmányt, a nagy vasgyárakban vette. A nagy vasgyárak kartellbe léptek és kikötötték, hogy olyan félgyártmányt, amelynek feldolgozásával a szerződő kartell-felek valamelyike foglalkozik, másnak, vagyis a kartellen kívül álló iparosoknak eladni nem szabad.

Egyik kis határvárosban, alig 3000, többnyire iparos lakossal az üzletmenet pang. A nép roppant szegény. Munka nincs. Az emberek vándorolnak ki Amerikába. Egyik ottani polgár új ipart kezd, ernyőgyárat létesít. Ott a stájer határon csakugyan sokat esik az eső. Még a mezei munkát is esőernyő alatt végzik az emberek. Az ernyőgyárnak jól is indul a dolga, már kezd csakhamar kivitelre is dolgozni. Egyszer — ez évi esemény — azon veszi észre magát a gyártulajdonos, hogy nem kap selymet, ami az ernyőkhöz való. Még az állami subventióval dolgozó magyar selyemgyár is a selyemszállítást neki megtagadta mert így rendeli a selyemgyárosok kartellje.

Gazdaközönség köréből jogi véleményt kérnek tőlem a következő eshetőségben. Valamely vidéken ahol több cukorgyár van, az egyik gyár valamelyik gazdától megtagadja a répa vásárlást, bármi okból.

A gazda ennek folytán a többi gyáraknak ajánlja fel répáját és meglepetésére mindenütt visszautasítják azért, mert az illető gyárosok által kötött kartell-szerződés szerint, ha egyik kartell-tag valakitől a répa vásárlást megtagadja, a többi kartell-tag is köteles ugyanazon gazda ajánlatát szintén visszautasítani.

E példák felsorolásával távolról sem lehetett célunk ellenkezést szítani, egyfelől a nagy gyáripár és a kisebb gyáripár vagy éppen a kisipar vagy pedig a gyáripár és a mezei gazdák között.

A példák felsorolásának csak az lehetett a célja, hogy a gyengébbek kedvéért rámutassak, mi az a kartell, és óvintézkedések szükségességét igazoljam arra nézve, hogy a kisebb gyáros és különösen a kisipar is az iparszabadság, a szabadverseny előnyeiből ki ne rekesztessék. Az egyenlőség elvének fenntartásáról van szó. Az egyenlőségről a szabad ipar törvényének élvezetében! De nem is arról van szó amint dr. Papp Dávid az ő kérdései szerint gondolni látszik, hogy egy ember maga megveheti-e több gyár egész termelését, hanem szó van többek egyesüléséről a jelzett célokra.

És az ilyen esetekben jogász hozzá ne szólhasson?

Kifejezték némelyek az aggodalmat, hogy a mi gyenge és kezdetleges iparunk fejlődését kartell-törvény készítésének experimentálásával veszélyeztetni nem szabad.

A felsorolt példákra hivatkozva kérdem azonban, hogy amidőn a tervezet egyéb célt nem tűzött ki, mint:

1. egyfelől tisztába hozni a jogkérdést, lehet-e érvényesen kartell-szerződést kötni, igen vagy nem?

2. másfelől, ha a kartell-szerződés joghatálya elismertetik, lehetővé tenni, hogy ipar keletkezessen és megélhessen a kartellirozott ipari egyesüléseken kívül is?

Mondom, ha ezt célozza, alapos-e azon aggodalom, és a közjó szempontjából indokolt-e annak hirdetése, hogy „a kartell-törvény, (a melyet a tervezet ja-

tok fölött maradunk, hogy annál hathatósabban segítsük megvalósulni az összes hazafias pártok ideálját: a közgazdaságában önálló, kulturájában előkelő, állami életében szabad, erős és imponáló Magyarországot.

A szabadság tisztelete együtt jár a jogok tiszteletével. S mert a jogokat semmi sem biztosítja jobban az egyéni érdemet megbecsülő, az egyéni munkát jutalmazó, minden tisztességes törekvést nagylelkűen elősegítő demokráciánál: természetes, hogy a mi új lapunk lángoló szószólója lesz a demokratikus haladásnak. Hiszünk és valljuk, hogy csak a jogok és kötelesek egyenlősége teheti nagygyá Magyarországot. Hiszünk és valljuk, hogy a magyar nemzeti állam csak az általános műveltség egységéből állhat elő. Ezt a hatalmas egységet pedig csak a mindent át-hevítő, mindent összeolvasztható demokrácia kohója hozhatja létre.

Szeretettel fogadunk mindenkit, aki jön, hogy a mi lapunk hasábjain adjon hangot a nép vágyainak és reményeinek; aki jön, hogy szóljon a haladás, a műveltség, a humanizmus nevében; aki jön, hogy munkálja velünk együtt a XX-ik század magyar renaissance-át.

Mindenki jöhet ide bátran, aki kedvet és hivatást érez magában arra, hogy a közállapotokról nyílt és becsületos kritikát mondjon. Tért adunk a liberális közvélemény minden megnyilatkozásának. Kedves vendégünk minden, ami új és eredeti, ami javításra és átalakításra tör, ami magyar érzéssel, magyar szívvvel, magyar ös-erővel európai ízlést, nagyvilági modort párosít. Testvéri harmóniában egymást egészíthetik ki nálunk azok, akik az építésben Széchenyit vallják mesterüknek, az alkotásuk biztosításában Deák nyugodt bölcsességét tartják követendő mintának, az agitáció fenséges szárnyalásában Kossuth Lajost kívánják megközelíteni. Tárt ajtóval fogadjuk mindazokat, akik különböző utakon, de a haladás útjain akarják előbbre vinni a magyar nemzetet. Csak a maradiság nem juthat be hozzánk semmiféle formában. Ennek a dohos vitéznek, ennek a sötét fegyverzetű lovagnak nyílt és elszánt ellenségei leszünk mindörökké.

Tündöklő jelképünkhöz, a naphoz akarunk hasonlítani mindenben. Csak egyben nem hasonlithatunk hozzá. A nap elérhetetlen magasságból, megközelíthetetlen messzeségből

hinti le sugarait. Mi pedig folyvást közel akarunk maradni a magyar nép szívéhez. Aki hozzánk fordul, bennünket mindig megtalál. Elnyomni senkit sem hagyunk, igazságos ügyében mindenkit megvédünk, még ha komor hatalmasságokkal kellene is porba szállanunk. Tanácsadói, bizalmasai, jó és figyelmes barátjai leszünk a magyar közönségnek.

A Nap — a mi Napunk — nemsokára megkezdi pályafutását. És látni fogják mindeknek, hogy az, amit az új lap dicséretére fölhoztam, nem alap nélkül való kérkedés; hogy vidámság, elevenség, új hang, modern szellem, tiszta magyarság ragyog a lap minden rovatóban; hogy a lap élén olyan szerkesztő áll, aki szabadabb szárnyakkal, gazdagabb tapasztalással folytatja eddigi briliáns működését és körülötte olyan munkatársak csoportosulnak, akik a vezérük iránt érzett rendületlen barátságot összekötik az ujságírás fanatikus szeretetével; hogy ez az új lap a magyar sajtó mai fejlettségében is gazdagodást jelent; hogy ez a felkelő Nap a maga fényével, a maga meleg sugárzásával százszáz érdeklődésére, százszáz pártfogására méltó.

Szörme boák

Jäger alsó ruhák, harisnyák, keztyük, Férfi és női fehérneműek.

Nyakkendők, zsebkendők. Legujabb női ruhadíszek, bőrdíszek és aplicatiók nagy választékban.

Kaphatók: KOHN IGNÁCZ női-, férfi-divat és rövidáru üzletében, Városház-palota.

vasol) igen hathatós anti-iparfejlesztő eszköz lenne.

A tervezet azon álláspontból indul ki, hogy éppen iparunk fejlesztésének egyik nélkülözhetetlen kelléke a kartell-törvénynek megalkotása.

Az ellenkezőnek állítása indokolás nélkül, az indokolt tervezettel szemben még csak komoly bírálatnak sem tekinthető!

Törvénymagyarázat.

A „Szabolcs“ részére írta: **Katona Béla**, a Pesti Hírlap főmunkatársa.

Örömmel figyelem, hogy mily rohamos Szabolcsban az Újpárt terjeszkedése. Ennek — úgy vélem — két fontos oka van. Azt nem is veszem számba, hogy a meglévő ellenzéki pártok magatartása mily elégedetlenséget támasztott az egész országban, csupán a közelebb fekvő okokra mutatok rá. Az egyik, hogy az Újpárt programja világosan, minden mellékes cél teljes kizárásával mutatja meg a nemzet politikai és gazdasági függetlenségének útját; a másik pedig az, hogy Szabolcsmegye hazafias választó polgárai még a program lényegébe is behatolni törekedtek, s éppenséggel nem elégedtek meg csupán a szavaknak — egyébként acélerejű boncolgatásával.

Abból indultak ki a választó polgárok, hogy szép szavakból eleget hallottak már négy évtizeden keresztül, immár olyan ellenzéket akarnak a porondon látni, a mely nem csak beszél és egy-egy hajánál fogva előranciaigált kérdésben hepciáskodik, hanem a melyet a programja félre nem magyarázhatólag kötelez a komoly munkára és a valódi nemzeti érdekek szolgálatára.

A szabolcsiak ezen mélyreható valóban hazafias szellemtől áthatott magatartása magyarázza azt, hogy az Újpárt programját minden oldalról szemügyre veszik, s a kitűzött célokat szikla-szilárd bástyákkal akarják körü övezni. Ebben a szeretetteljes gondoskodásban, ebben a folyton növekvő érdeklődésben rejlik az Újpárt legnagyobb ereje, de ez egyben azt a köteletséget rója reánk, hogy minden indítványt, — a mely egyébként is csak erőnk növelését célozza, — teljes figyelemmel igyekezzünk szemügyre venni, s annak értelmében vagy cselekedni, vagy pedig azt bizonyítani, hogy a programunk abban az irányban sem támadható meg.

A „Szabolcs“ igen t. szerkesztőjéhez számtalan ilyen levél érkezik. Egy része most itt fekszik előttem. Az egyik különösen érdemes a figyelemre s miután tartalma széles körben számíthat érdeklődésre, közlöm abból a következő sorokat:

Mivel a 67-es kiegyezés pontjai egymással szóbeli és elvbéli ellentétekben leledzenek s bennük a magyarnemzetnek jogai úgy körvonalazva nincsenek, hogy azok félremagyarázhatatlanul magukban foglalják a kifelé teljesen független, befelé virágzó magyar nemzeti állam létfeltételeinek biztosítékait, azért az Újpárt programjának szükségképeni következtetést, hogy megragadva a kiegyezési törvény-cikkek egyetlen félremagyarázhatatlan pontját, a 12-iket, mely szerint a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését s az ujoncok megajánlásának jogát, a megajánlás feltételeinek s a szolgálati időnek meghatározását, ugyszintén a katonaság elhelyezését, élelmezését illető intézkedéseket, eddigi törvényeink alapján, mind a törvényhozás, mind a kormányzat körében, az ország magának tartja fenn. — Megragadván e pontnak félremagyarázhatatlan jogi erősségét a kiegyezési törvényeknek

oly irányu revisióját követeli, hogy az Ausztriához és a dinastiához való viszonyunkat szabályozó törvényekben a magyar nemzetnek elidegeníthetetlen jogai ne csak félremagyarázhatatlanul benne foglaltassanak, hanem azoknak biztosítékai is körvonaloztassanak és megalkottassanak.

A fenti sorokban az 1867. évi XII. t.-c. 12. §-ára történik hivatkozás, azzal a logikai háttérrel, hogy ellenkezésben áll ugyanazon törvény 11 §-ával, mely a következőleg hangzik:

Öfelségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai folytán mindaz, a mi az egész hadseregnek és így a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg kiegészítő részének, egységes vezérletére, vezényletére és belső szervezetére vonatkozik, öfelsége által intézendőnek ismertetik el.

Hát ez a szakasz az említett 12. §-szal egyáltalán nincs ellenkezésben, sőt egymást kiegészítik. Az igaz, hogy a szabadelvűpárt évtizedeken át bibáson magyarázta ezt a szakaszt, de az Újpárt kétséget kizáró módon foglalt állást annak helyes értelmezése tekintetében.

A programpontja ugyanis követeli, hogy a hadsereg magyarországi része (lásd a fent idézett 11. §-t) legyen igazán magyar, nyelvből, oktatásban, tisztikarban, katonai szolgálatban. E részben csakis az lehetett a kiindulási pont, hogy a vezérlet, vezénylet és belső szervezet egyáltalán nem vonatkozhat az oktatás a tisztikar nyelvére, a mi eddig az összeütközésre okot adott. Hogy pedig a vezérlet, vezénylet és belső szervezet tényleg nem érinti a nyelvkérdést elég a néhány év előtt Kina ellen kiküldött nemzetközi hadsereg utalni, amidőn a vezérlet, vezénylet és belső szervezet ügye teljhatalommal összpontosított a német tábornagy kezében.

Ez tehát eldöntött kérdés és katonailag is approbált felfogás. Az azonban kétségtelen, hogy a kiegyezési törvény számos rendelkezését nemcsak a szabadelvűpárt, hanem az ellenzéki pártok is félremagyarázták és pedig sohasem előnyünkre, hanem mindig a nemzet hátrányára.

Pártunk vezére, báró **Bánffy Dezső** ebben az irányban is energikus állást foglalt, amiről tanuskodik szegedi választóihoz legutóbb intézett nyílt levelének következő része:

„A főtörékvés tehát az kell, hogy legyen mindazoknál, kik a jelenlegi állapotokkal megelégedve nincsenek, hogy az érvényben levő, az 1790-91. és 1848. évi törvényekre épített 1867-ik évi alkotásoknak megadja azt az értelmezést, mely azokban benne van és mely értelmezés, ha érvényt is nyer és a Deák Ferenc alkotásába fektetett tartalom nemcsak betű, hanem élő erő is lesz: akkor a magyar állam kiépítése a maga nemzeti és gazdasági erejében teljessé válik.

Aranyszavak ezek, a melyek csak újabb erőt kölcsönöznek az Újpárt nemzeti törekvéseinek s a melyek ragyogó fényt vetnek abba a műhelybe, a hol hazánk függetlenségén és megerősítésén dolgoznak, lángoló lelkesedéstől eltelt és fáradhatlan buzgalmu férfiak.

Nyirbátor és Vidéke.

(Rovatvezető: **Kuton Benóni**.)

Összetartás.

Nagy feneket lehetne keríteni ennek a témának, de ugyan minek? Akik megakarják érteni, azok megtudják érteni csak így szükre szabva is; akik meg nem akarják, azok ugysem hallgatnak rá, még ha skribleri tehetségem teljes haderejét is mozgósítom érdekében. Pedig kár. De mivel az ujságcsinálóknak az volna a kötelessége valóságban, hogy megmondja az igazat még akkor

is, ha itt ott az elevenére tapint is valakinek, hát mi sem akarunk az olvasóval flirtolni — ahogy az angol nevezi a társalgás ama nemét, melyre nagyanyáink bizonyára azt mondták volna: no ez már d . . . ság . . . — hanem megmondjuk a mi a begyünkben van, mikor ennek a cikknek a tetejére ezt a szót írjuk: Összetartás.

Összetartás!? Összetartás!? . . .

Isten szent ugyse szép szó, magyar szó is, jót is fejtene ki vagy mi a csudát? De nagy bibije, hogy mi csak névleg ismerjük; mert hát hol is található fel e szónak megtestülése nálunk.

Pedig de jó lenne belőle, akár milyen nagy porció! Mert nagy dolog ez, szörnyen nagy az előnye; a szétforgácsolt erőnek pedig . . . No de ehhez cibáljuk csak elő a történelmet, vegyük annak is holmi hasznát, mert az „iskola pénzt“ ugysem kapjuk már vissza a tudomány grajzlerosaitól, ha a portékának nem is vesszük hasznát, mit diák korunkban — az atyai pipaszár, koplaltatás, secundálás stb. segítségével — ránk sóztak . . .

Nézzük hát csak a történelmet, csak ugy nagyjából. Minden lépten nyomon az átkos visszavonás burjánzik, aminek következménye az a szomorú sors, melybe a nemzet jutott még az Árpádház korában is olykor, olykor, ott van példa reá: a tatárjárás; holott e retentő csapást, melyből csak a gondviselészerű véletlen rántotta ki az országot, hogy a lófejűek — mint amely jelzővel szeretett cousinokat, a tatárokat tiszteltük meg, — maguk jószántából takarodtak ki Pannoniából, elkerülhető lett volna, ha megvan apáinkban az összetartás érzete! Hát a Hollósok fényes korszaka után, midőn a tehetetlen Dobzse ült a királyi székbe, mit műveltek a pártos magyar urak?! Jobb erről nem is beszélni. S nem lett volna-e a mohácsi gyász is elkerülhető, ha ezek az unalmig pártoskodós, civakodós, önérdékhajászos magyar urak föl tudják fogni, hogy összetartás mellett megmarad az ország önállónak és szabadnak?

Bizony, bizony, összetartás mellett nem következett volna hazánk éjszakája 1526-tól 18 — némelyek szerint: — 48-ig, — mások szerint: — tovább is!

És mi történik ma?! Minden ember pártot alapít, manapság ahány ember, annyi. . . No de csitt! Ne szólj szám, nem fáj fejem, hallgatni arany!

Joggal kérdezhethetné nyájas olvasónk: miféle előadást akar itt a mi vicinális Kuton Benónink tartani? — Bocsánatot kérünk, beismerjük, hogy visszaéltünk türelmével, de a fentiek és az alábbiak között mégis van valami logikai kapocs. Meg is mondjuk: hogyan?

Szomorú tapasztalat arra tanít, hogy ugyanaz a hiánya az összetartás érzetének, melynek fájdalmas és káros példáit történelmünk is mutatja, nyilvánul a társadalmi életben nálunk ugyszólván mindenütt. S ez alól sajnos Bátor sem képez kivételt. Ahol ennyi az intelligens elem, mint nálunk, ha csak egy kevés összetartás volna is, mennyi mindenféle üdvös intézmény lenne létesíthető!

Mi következik ebből?! Csak az, hogy valami olyas féltre lenne nálunk szükség, ami az összetartás érzetét fejlesztené! És ez: egy közművelődési, tisztán kulturális alapon álló egylet! Ha van az ország majd minden valamire való községének, miért ne lehetne Nyirbátornak is, mely intelligencia dolgában éppen nem áll az utolsó helyen.

Ez az egylet lenne találkozó helye minden helyes felfogásu embernek: hivatalnoknak, tisztviselőnek, földbirtokosnak, papnak, stb. Itt gyülnének össze hetenként legalább egyszer hasznos eszmecserére, felolvasásokat tartanának, olykor műkedvelő előadásokat, társadalmi, kulturális eszméket fejtegetnének, a hazafias, emberbaráti érzést fejlesztené stb. — Ily módon összeszoknánk és kifejlődnék az összetartás üdvös érzete. Meg-

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer-

Sirolin

bajainál, ugymint

badozóknál influenza után

köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4. — kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

tüdőbetegségeknel, légzőszervek hurutos idült bronchitis, szamarhurut és különösen láb-

ajánlatik, Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a

— Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógy-

szünnék az a bizonyos lenézése egymásnak, a cimkorság, rangkülönbség, üdvös kihatással lenne egész közéletünkre, és nemes gyümölcsöket teremne a valódi demokratikus érzés, amelylyel a polgártársak egymás irányában viseltetnének.

Ki ezeket olvassa, — ismerve a bátori viszonyokat — kész a válasszal: ime ismét egy árok keletkezében, mely társadalmunkat gyengíti. — Mi nem vagyunk ezen a nézetten. Sőt azt mondjuk: *egy vár, mely azt csak erősíti!* Mert bár van casinónk, meg iparos körünk is, és bár ezeknek is célja: társadalmi és művelődési központot nyújtani és mondjuk, hogy ezek meg is felelnek ebbeli hivatásuknak. Mégis jó, ha ilyen több is van. Mert ezek nem mindenkor bírnak egyforma intenzív erővel. Hogy ez meglegyen, szükség van a nemes versenyre. S ez a társadalomnak sohasem árt, sőt használ. Feltrissiti az alvó vért, edzi az erőt, mely gyarapítja a közjólétet. E versenyben alkalom adatik arra, hogy minél többen részt vegyenek a társadalmi életben.

Ez egylettől nem azt várjuk, hogy a meglevők ellen törjön, hanem egymás mellett, karöltve harcoljon a közjóért, a közművelődés terjesztésében. Várjuk tőle, hogy nem csupán kártyázó, billiárdozó társaság legyen, hanem magasratörő eszméknek, kérdéseknek a megindító és keresztülvivője. Mert hogy a kaszinók így töltsék be hivatásukat: ez volt a nagy Széchenyi gondolata!

Kérjük az érdeklődőket szóljanak hozzá e tárgyhoz, mi szívesen adunk teret e rovat hasábjain közérdekű dolgok megtárgyalására. Járuljanak már hozzá a bátoriak is saját közérdekük előmozdításának nagy munkájához, mert hát kérem kissé furcsa, hogy egy idegentől ideszakadt apró zsidógyerek — teljesen magára hagyatva — végezze azt helyettük! . . .

Ébredjenek már lethargikus álmodozásukból, és érdeklődjenek saját közérdekük iránt! . . .

Kuton Benóni.

Az órák országos szabályozása.

— Ajánlva a kereskedelmiügyi ministerium figyelmébe. —

A XX-ik század csodás vívmányai átalakították a közlekedési eszközöket. A telefon, táviró és a vasutak fejlesztése mindig jobban szüntetik meg az egyes városok közötti távolságok érzetét. A közel jövőben pedig várható a villamos vonatoknak a helyközi forgalomba való általánosítása, minek következtében a messze fekvő városok közötti személy és áru szállítás még gyorsabb, még fokozottabb lesz. Nem mondok én, hogy már ez csak évek kérdését képezi, de a történelemben 10—15 év nem nagy idő, azonban nagyon is elég korszakot alkotó és a jelenlegi állapotokat alapjában megváltoztató tökéletesítések feltalálására és bevezetésére. Olaszországban a Valtellina vasuton már egy egész országgrész forgalmát bonyolítják le villamos lokomotívok segítségével. Németországban pedig kísérletipályán már 210 km óránkénti sebességgel is közlekednek villamos kocsik. (Nyiregyháztól Budapest 261 km. távolságra van.) Magyarország vizierőkben rendkívül gazdag. Milliókra lehet tenni a hasznosítatlanul hagyott erőt lóerőkben kifejezve; mely ingyen kínálkozik nagy és kisvasutak villamos hajtására városok világítására stb. A távol vezetésre is rendkívül alkalmas mód van a Ganz és Társa által gyártott Kandó-féle rendszerben. Ez a magyar találmány 20000 voltos, sőt ennél is magasabb feszültséget alkalmaz minden veszély nélkül. Ezen kivételnél 50000 lóerőt is könnyű szerrel lehet vékony, tehát olcsó huzalon messze vezetni. A kereskedelmiügyi ministeriumban már tanulmányozás

tárgyát is képezi a villamos vontatás bevezetése, mely a helyközi közlekedés átalakítását vonná maga után, mivel pl. a Budapestre való felutazás csak órákat tenne ki.

A távirónál alig, a telefonnál pedig ma sem érezzük már a térbeli távolságot.

A gőzmozgató vasut pedig olcsó üzeme és sűrű közlekedése által lényegesen könnyíti meg az új vonalok létesítését s így az egyes helységek megközelítését.

A mai nehéz megélhetési viszonyok lázas munkára serkentenek mindenkit. Az a jelszó hogy: Minél több időt tölteni hasznos munkában. Ennek lehetőségét mozditja elő a közlekedési eszközök javítása is. Az emberek percnyi pontossággal igyekeznek munkálkodásuk helyén megjelenni, ott gyorsan végezni és mielőbb más dologhoz fogni. Elmúlt az az idő, amikor a kitűzött idő előtt órákkal jelenhettek meg a felek azon a helyen, ahova érdekük szölitotta. Különösen érezzük ezt akkor, ha más városban akad dolgunk. A hatóságok meghatározott időre idéznek, a vonatok pontos időben indulnak és sokszor zavart okoz a zsebóránk, mely nem a működési hely idejét, hanem az otthoni időt mutatja. Meg ésik az is, hogy az egy dologban érdekelt felek különböző városban vannak és percnyi pontossággal kellene mégis működésüket egy időben megkezdeni. Ezen körülményre lentebb példát is hozok fel. Ilyen körülmények között önként merül fel az a kérdés, hogy az órák országos és pontos szabályozása valóságos áldás volna az emberiségre. Ez által rendkívül sok kellemetlenségtől menekülnének meg a hatóságok és az egyes polgárok is. Legtöbb baj van azonban az órák egyenlőtlen járása miatt az interurbán távbeszélő használatánál.

Mondjuk, hogy egyik budapesti kereskedő, egy nyiregyházi üzletfelével akar telefonon valami ügyet elintézni. A helybeli kereskedőnek nincs telefonja, tehát az itteni központ értesítőt küld neki, hogy a felhívó — tegyük fel — délutáni 2 órára hívta meg beszélgetésre. Jelzett időre tehát percnyi pontossággal ott kell kereskedőnknek lenni az itteni központban, mert más különben a kapcsolat létre nem jöhet és a beszélésért fizetett összeg nagy része elvész. De hogy tudja a nyiregyházi kereskedő azt, hogy a budapesti telefon központban mikor van 2 óra, mikor fogalma sincs róla, hogy a helybeli torony óra aznapi járása és a távirdai időszámítás között minő viszony van. Kénytelen tehát sokkal hamarabb a telefon hivatalban megjelenni, de ritkán történik meg a pontos időbeni kapcsolat, mivel a budapesti felhívó nem meri mindjárt 2 órakor a felhívást megköszöndözni, hanem csak jóval később. Hasonló nehézségek vannak a vonatok indulásánál, határidőhöz kötött beadványoknál és más helyeken is.

A mult héten nagyon érdekes dolog történt városunkban, amely jellemző az órák mai összevissza való járására. A vármegyei nyomtatvány szállítására volt árlejtés ki írva és az ajánlatok beadásának délelőtt 10 óráig kellett megtörténnie. Az egyik ajánlattevő pár percet késett az iktató órája szerint. Ki áll jót a mai viszonyok között, hogy tényleg jól járt a hivatal órája és az ajánlattevő visszautasítására valóban volt-e jogos alap. Az árlejtés lefolyása nem tartozik rám, az a vármegye és az ajánlattevők közötti magánügy, azonban mint nagyon jellemzőt felemlítettem érveléseim között. Nem szabad azonban felednünk, hogy hasonló eset, holnap talán a t. olvasóval, vagy pedig e sorok írójával fog még esni.

Városunk tanácsa már évekkal ezelőtt, a felmerült panaszok folytán kimondta, hogy a vasuti óra számítás szerint kell a toronyórákat járítani. Az ország háromnegyed részében azonban a helyi időszámítás divik. Az ide került idegen nem ismeri a helyi szokást, a földrajzi fekvésből azonban a zóna és a helyi számítás közötti eltérést tudja, en-

nek dacára fogalma sincs, hogy a vasuti vagy a postai időszámítás hogy viszonylik a toronyóra járásához. Az olyan óramű, amely az időjárás viszonyosságainak ki van téve, feltétlen megbízhatósággal nem bír. Ez okból az összes toronyórák járásához nagyon sok szó fér. Az ilyen órák mindennap összehasonlítandók egy feltétlenül pontos időjelzővel. De hogy tudja ezt az órakezelő megtenni, amikor helyben a *vasuti állomás egy órájárásnyira, a posta hivatal pedig egy fél óra járásnyira van a toronyórától.* Tegyük fel, hogy az óra minden 24 órában csak egyetlen egy percet siet vagy késik, két hét múlva már egy negyed óra körüli lesz az eltérés. Ezért történik meg azután az, hogy néha meglepetve látjuk, hogy zsebóránk — melyet egyik nap igazítottunk a toronyórához — másik nap már a toronyóra igazítása következtében egy negyed óra különbözetet is mutathat.

A vasut még csak gyermek korát élte, amikor a vezetők belátták, hogy a szerencsétlenségek elkerülhetése feltétlenül megkívánja azt, hogy a szét szórt állomásokban és órházakban elhelyezett szolgálati órák percnyi pontossággal, egyformán járjanak. Nagyon régi idő óta használják az óra szabályozására a harang jeleket. Pont délben minden állomáson és órházon 12-öt üt a harang. Annnyira mentek a pontosság követelésével, hogy az *első* ütéshez kell az óramutatót igazítani. Ilyen nagyszerű segédeszköz segítségével el van érve, hogy Magyarországon levő összes vasuti és távirdai hivatalokban levő ezrekre menő órák percnyi pontossággal együtt járnak.

Ezen rendszert nagyon kevés költséggel ki lehetne terjeszteni az ország nagyobb városainak nyilvános óráira is. Az állam a villamos műveit közérdekből gyakran véteti igénybe. Ilyenek az időjárás és vizállási jelentések, tőzsdei árszámítások tudatása végül a hatóságok által ingyen feladott táviratok stb. Ezek bármelyikének fontosságával vetekedik a nyilvános órák országos szabályozása. Maga a vasut és táviró is sok zaklatástól menekülne meg ennek a következtében. Az állam még a befektetési költségeket sem volna kénytelen viselni, mert az egyes városok készsége elvállalnák azt.

Áttérek a technikai rész rövid ismertetésére is. A vasuti vezetékeken állandó áram kering melynek ereje olyan, hogy a tájoló tűjét 30—40°-ra téríti ki. Ma a vasuti távirdák két féle billentyű van, egyik az általános közleményeket továbbító üzleti vezetékeken, a másik pedig a harangvezetékeken van. Már a gombról is fel lehet ezeket ismerni mert az egyiké fehér, a másiké pedig sötét színű. Amidőn a harangjelző vezetékeken billentyűjét lenyomja valaki, abban a pillanatban az összes harangművek delej patkói elvesztik delejességüket és a fők felszabadulása következtében az összes harangok kalapácsai leütnek. Minden nagyobb állomásból adnak harangjeleket a vonalra. Ha a mostani harangvezeték billentyűje és a villamtelep + sarka között egy kettős érintkezővel bíró billentyűt csatolunk, melynek a tengelyébe van az áram vezetve és a hátsó pecek az órházakhoz, az első pecek pedig a városi harangműhöz szolgáltat áramot. A vonatok indulása a régi billentyű segítségével van leadva, tehát a városi harangmű nem jelzi azokat. Az órajelt azonban a kettős érintkezőtől bíró billentyűn kell leadni, minek megnyomása esetén az állandó áramra kapcsolt órházi harangművek megszólalnak, mivel a hátsó pecek felemelkedése miatt az áram megszakad. De megszólal a városi óramű is, mivel az elsőpecek segítségével áram megy a vezetékébe, mely a feket felszabadítja és így a harang üt. A kettős billentyű megnyomásánál úgy a városbeli harangművek, mint

A legjobb legcsinosabb és legolcsóbb

••••• keztyük •••••

bélelt 80 krajcártól feljebb, mégis csak BLUMBERG JÓZSEF keztyűs, sérvkötész és orthopaedistánál kapható.

Nyiregyháza Városház-tér 2. sz.

Betegápolási és gummi cikkek raktára.

az órházi harangművek megszólalnak, tehát a déli jelzik. Az egyszerű billentyű lenyomásánál csak az órházi harangművek szólalnak meg, vagyis a vasut belügyeire vonatkozó jelek a városi harangot nem működtetik.

Az állomástól egy egyszerű vezeték létesítendő a táviró vezetékkel közös oszlopokon a város belterületére, lehetőleg a toronyóra közelébe vezetve. Minden városban van a központban nyilvános épület, hol a harangmű elhelyezhető. Amidőn az állomáson a déli jelet adja a vasuti tisztviselő, a billentyű áramot bocsát a városi vezetékbe, mely a harangmű fékjét felszabadítja és az leűt. Mődjában áll tehát a toronyóra kezelőjének az órát mindennap pontosan beállítani. A mőből az áram a földvezeték révén vezethető el. Szükség esetén ellőnállást is lehet kapcsolni a vezetékre. A harangmű óra mővét hetenként elég idő felhuzni, mivel csak a dél jelzése végett mőködik.

Jelen cikkem a nagy közönség számára van írva s így a szerkezet teljes leírásába nem mehettem bele. Végőrdményként konstátalom, hogy a városi toronyóra, ennek révén a magán órák naponkénti helyes szabályozására rendszerem módot nyújt. A vasuti személyzetre semmi féle teendőt nem ró, mivel a városi jelt ugyanazzal a mozdulattal adja meg, melylyel az órházi déli jelt. A vasut belkezelésére vonatkozó jelek a városban nem hallhatók. A berendezés kevésbe kerül és gondozást alig igényel. Az ország minden ilyen jelzőkészülékkel ellátott helységében másodpernyi pontossággal egy időben jeleztetik dél. Nem csak a harangjelt adó vasuti állomások melletti városok, de a közönséges órházak közelében levő falvak is felszerelhetők harangművel. Rendszeremből még más, itt helyszőke miatt nem tárgyalt előnyök is származnak, melyeket a szakértő azonban leírás nélkül is felismer.

Siposs Árpád

Gondnokság alá!

A „Szabolcs” számára írta: Vidor Marci.

Egy szerencsétlen és meggondolatlan ember űl Magyarország miniszterelnőki székén bitorolva azt a diszes állást, melynek méltó betöltése még annak a kevés nagynak is, kik azt a méltóságot az első felelős magyar miniszterium felállítására óta betöltötték, nagy és nehéz gondokat okozott.

Egy szerencsétlen ember, kinek szerencsétlenségét növeli, hogy tehetsége és tudása őt az átlagemberek fölé emelik, elhatározta, hogy az obstrukció megtörésének ürőgye alatt tűzzel-vassal keresztűlviszi a házszabályok revizióját, értve ezalatt az ellenzék ellentálló képességének megtörését, a többségnek zsarnoki uralommal való felruházását, mely lehetővé teszi neki, hogy korlátlanul uralkodhassék elevenek és holtak fölött az emberi kor legvégső határáig!

A parlamentarizmus lényegét megtagadva, a szólásszabadságot sárbatiporva és a magyar alkotmányon rettenetesen vérvő sebeket ejtve — ez az ember — tán őnhibáján kívül — egyedűl rögeszméjétől hajtattva, szolgálatába szegődött az osztrák hatalomnak, melynek évszázadok óta rosszul titkolt és sokszor nyíltan bevallott célja volt, hogy Magyarországot önállóságától megfossa és a birodalmi egységbe bekebelezze.

A hadsereget lefoglalta a maga számára és katonai hatalmának súlyával már régen ránehezedett szegény hazánkra és évről-évre azon van, hogy a mi „alkotmányos kormányzatunk” utján mentől tetemesebb pénz és véradót csikarjon ki belőlünk.

Most is következik majd a katonai terheknek száz és százmillióval való szaporodása, a létszámnak tizezerekkel való gyarapítása: erre kell a revizió!

Hogy ha feljajdul kinjából az a sokféle átoktól sujtott nemzet — jajgasson, de fizessen! Az ellenzék pedig, mely már annyiszor körmére koppintott a gonoszban utazó kormánynak, megsemmisíttessék hogy még hirmondója se maradjon.

Ilyen égbekiáltó bűn az, amit Tisza István igyekszik elkövetni a nemzet ellen. Hogy a viharként reázduló felháborodást valamennyire fékezze, kitörűli a szeműket a honvédtüzérsséggel, evvel a nagy vívmánnyal (!), melyet még egy-két év előtt ujjongó lelkesedéssel űdvözöltünk volna! Ma? Hiába rögtönzött a miniszterelnök theátrális jeleneteket a Házban és hiába interpelláltatta meg magát Bolgár Ferencel, tudjuk, hogy egyedűl a japán-orosz háboru véres tanulságai azok, melyek régi vágyunkat, a honvédségnek tüzérsséggel való felszerelését valóra változtatták.

A kétéves katonai szolgálatról pedig jobb nem beszélni. Ha majd megismerkedhetünk e kérdés lényegével és annak sokféle cafrangjával, amit rá fognak akasztani, meglátjuk, mit nyerünk vele? Nem lesz-e megint létszámemelés és költség-szaporulás en masse? Nem lesz-e? Ki kételkedik benne? És ki kételkedik benne, hogy az olyan embert, aki ravaszul kieszelt cselszövényekkel akar bennűket elámitani és a romlásba vinni, gondnokság alá kell helyezni! Gondnokság alá!

Az ellenzék összeforradt a küzdelemben és ércfalankszként áll szemben avval a szerencsétlen emberrel és elvakult követőivel, kik — bizony Isten eljön majd az idő — mea culpát nyőszőrgve és a mellűket verve milliószor meg fogják banni, hogy hű csatlósai voltak annak a miniszterelnöknek, ki rongyokra akarta tépni Magyarország szentséges alkotmányát.

HIREK.

Miniszteri köszönet. A vallás közoktatásügyi miniszter köszönetét fejezte ki Kállay András nyugalmazott főispánnak aki telek, épület és felszerelés biztosításával mintegy 12000 korona értékben a telek-tanyai állami iskola felállításához hozzájárult.

Hymen. Kanitzner Ernő mérnök ma tartja eljegyzését Klár Emmi kisasszonnyal, néhai Klár Dezső leányával.

A kereskedő ifjak egyletében f. hó 22-én este 9 órakor dr. Prőhle Vilmos főgyimn. tanár ur felolvasást tart, melyre az egylet tagjai ez uton is meghivatnak.

Családias tánczvigalom. A polgári olvasó egylet egy év óta a Tester-féle ház emeleti részében berendezett új helyiségében megifjodott erővel folytatja a polgári elem önművelésére és nemes irányu szőrazoktatására irányuló feladatát. Helyiségeit anyagi erejéhez mérten újabban felszerelte, könyvtárát, hirlapjait gyarapította s ma már az egyesűlet őrvendetes sikerrel tölti be nemes feladatát. Az egyesűlet választmánya azon cél által vezéreltetve, hogy egy részről tagjai egymással szorosabban megismerkedjenek s másrészlől, hogy a tagok családjai és vendégei is egy házias, kedves jellegű mulatságban részt vehessenek, elhatározta, miszerint folyó hó 26 án, saját egyleti helyiségében családias jellegű tánczvigalmat rendez. Hogy pedig a tagok és vendégeik e mulatságban miél nagyobb számba megjelenhessenek akként intézkedett, hogy ezen tánczvigalmon a zenekar részéről tányérozás ne legyen, sőt még külön ruhatárt sem rendez be s ekként tekintve, hogy a belépő díj személyenként 1 kor. 40 fill., családjegy 4 kor., — olyan olcsó mulatságot létesít, hogy abban tagjai és azok vendégei a lehetőleg legcsekélyebb anyagi áldozattal és teljes számban vehessenek részt. űdvözöljük a választmányt ezen intézkedésért s hisszük, hogy

a polgári olvasó egylet által a multban rendezett tánczvigalmainak feszélytelensége és kedvessége lesz uralkodó az egylet folyó hó 26-ki tánczvigalmán is.

A postahivatal áthelyezése ugy a hatóságoknak mint a nagyközönséghez régi és jogos kívánságát képezi. Lapunk többször rámutatott már a helyzet tarthatatlanságára és így az indokok újbóli felsorolását már csak azért sem tartjuk szükségesnek, mert azok mindnyájunk előtt ismeretesek. Értesűlésünk szerint a főposta helyiségének bérlete rövid időn belül lejár. Most van tehát itt az alkalom, hogy a beltérre való helyezés kieszközöltessek. Lapunk a nagyváradi posta és távirda igazgatóság figyelmét már felhívta a lakosság kívánságára és most a hatóságokon, testűleteken és a nagyközönségen a sor, hogy kifejezést adjanak elégűletlenségűknek s ez által elősegítsék az áthelyezést. Az ügy fontossága kiviláglik abból is, hogy jelenlegi szerződés megújítása esetén az áthelyezést 10 éven belül remélni nem lehet.

Prőbahitszónoklat. Az előbbi számunkban jelzett prőbahitszónoklatok az izr. hitközség templomában a közölt sorrendben megtartattak. F. hó 6-án dr. Krámer Jakab rabbi ki-ről előbb már megemlékeztünk. f. hó 12-én dr. Hirschfeld Manó rabbi, és 13-án dr. Silberfeld Jakab rabbi hitszónoklattal mutatkoztak be. Szombaton délelőtt 11 órakor dr. Hirschfeld rabbi a heti szakaszból vallásos hitszónoklattal vezette be beszédét, és végig magas színvonalon tartotta fenn, szőnoki képességét azonban nagytudományu előadásával igyekezete daczára összhangzásba hozni nem tudta. Előadása az egész idő alatt nagyon monoton hangon folyt, vagyis: mondjuk hideg és hatástalan volt. A szőnoki képessége a kezdetlegesség stádiumában van. — Vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Silberfeld Jakab rabbi az életből meritett, magas szárnyalatu vallásos előadást tartott, a miből ugyancsak nagy képesség tündöklött. Külőnösen jó hatással volt a közönségre, határozott fellépése, teljesen tiszta magyar kiejtése, és erős csengő hangja, melylyel a nagy templomot betöltötte, ugy hogy a nagy gyűlekezet figyelmét lekötni képes volt, mely élvezettel hallgatta. — A nélkül, hogy az izr. hitközség belügyeibe avatkozni avagy a vezetőség határozatát megelőzni kívánnánk; magunk részéről csupán a közűgy és a magyar hazafias szellem ápolása érdekében, a választás alkalmával azon férfura hívjuk fel a hitközség figyelmét, aki vallásos erkölcsűcseivel a hazafias szellemet összeegyeztetni és terjeszteni tudni fogja, mert csak is erre hivatott egyén felelhet meg a kor és társadalom követelményeinek, és tekintélyét növelheti egyházának.

A városi gőzfűrdő holnap fog újra megnyittatni. Az épület és a berendezés ugy javított ki és hozatott rendbe, hogy a közönségnek minden jogos kívánsága figyelembe részesűlt.

Fontos közlés a szőlő tulajdonosoknak. Vármegyénk területén a szőlő telepítés egyre fokozódik. A sivár homoktalajt az emberi kéz kincset adó szőlőtelepekké alakítja át. Nagy szolgálatot vélünk akkor teljesíteni a szőlőtelepítőknek és a szőlőtelepet munkáltatóknak, amikor a homoki szőlőművelésről egy rendkivűl becses munka közlését kezdjük meg. Bizonyára emlékeznek olvasóink arra, hogy lapunk a földmívelésűgyi miniszteriumhoz előterjesztést tett a szabolcsi szőlő és gyümölcsenyésztés fellendítése érdekében és kértük, hogy lapunkat közérdekből kifolyólag szakcikkekkel elláttatni sziveskedjék. A miniszterium felismerte ajánlatunk előnyös voltát és több igen értékes dolgotat bocsátott rendelkezésűnkre. Mai számunkban kezdjük meg közgazdasági rovatunkban Rác Sándor vincellér iskolai igazgató által „A homoki szőlőművelés” cim alatt írott cikksorozat közlését s amidőn ezen nagy szaktudással, azonban laikusok által is megérthető nyelvezettel írott értékes munkára olvasóink figyelmét felhívjuk, egyidejűleg felkérjük előfizetőinket, hogy lapunk vonatkozó számait megőrizni sziveskedjenek, mivel a leközlendőknek más alkalmakkor is nagy hasznát vehetik. Rác Sándor igazgatót mindenki magastudásáról és arról ismeri, hogy dolgozatait a gyakorlati tapasztalás alapján írja meg.

A Bessenyei kör által és folyó hó 19-én megtartani kívánt este, folyó hó 22-ére halasztatott el.

Feltört templom. A helybeli orthodox izr. templomba Pisót Mihály lakatos-, Maszikovics Mihály cipész, Pap József cipész és Kulin Dániel cipész tanúlok éjnek idején behatoltak és nagyobb mennyiségű pénzt vittek el. A pénz egy részét megtalálták náluk, de a lopott összeg nagyságát nem ismerik. A tettesek semmi nyomot sem hagytak maguk után és csak a pusztá gyanu alapján kezdte meg Gönczi János biztos helyettes a nyomozást.

A nyiregyházi szabók szakegyesülete saját könyvtára javára december hó 4-én, a korona szálló dísztermében világpostával egybekötött zártkörű táncestélyt rendez, mely iránt általános érdeklődés mutatkozik.

Fagy és a Szabolcs. Lapunk több ízben sürgette már meg az időjelző táblának a város ház palotára, vagy más a közönség által járt helyre való áttételét, vagy pedig a postahivatalival egyező táblának kifüggesztését. Statisztikailag van igazolva, hogy 24 órával előre való jelzésnek átlag 95%-a, a 48-as órával előre való jelzésnek 70%-a és a 36 órával előre való jelzésnek 40%-a teljesül be. A fagyos időnek bekövetkezése most is előre volt jelezve, de arról a közönségnek tudomása nem volt. A szőlők nagy része fedetlen maradt és tönkre ment. Városunkban is tömérdek kár állott elő, melyet el lehetett volna kerülni. *Helyesen jegyezte meg egyik olvasónk, hogy a gazdasági tanácsosnak ki kellett volna doboltatni a budapesti meteorológiai intézet fagyjelzését és figyelmeztetni a közönséget a szőlők befedésére. Ha csak egyetlen egy hold fedett volna is csak be az intés folytán, sokszoros értékét képezte volna a tanácsos fáradságának.*

Szerencsétlenség. Tegnap délelőtt a Mócsán tanyáról szalmát hoztak városunkba. Utközben egy 14 éves cseléd olyan szerencsétlenül esett le a fagra, hogy halánték csontja bekorpadt és a fején levő bőr végig repedt. Dr. Saáry Sándor vette a sebesültet gyógykezelés alá és remélni lehet, hogy a gondos kezelés megmenti az életnek.

Közkutainkról. Vettük a következő levelet: Nagyságos Szerkesztő Ur! Az Ószöllő kapujában a város egy furott kutat készített. Hónapok kellettek hozzá, míg vizet kapunk. Most is csak néha lehet belőle vizet huzni. Tapasztaljuk azonban, hogy ami kis vizet kapunk is belőle, az egészségre ártalmas. Kiütések, szembajok támadnak a használatától. Felkérjük ezért, a lap útján a polgármester urat, hogy a vizet vétesse vegyvizsgálat alá. Egyidejűleg kérjük a Sarkantyú és Ószöllő utcák keresztelésén a járdakészítés előjegyeztesét. Nyiregyháza, 1904 nov. 16-án. Tisztelettel Sz. M.

Feltört kereskedés. Rosenthál Vilmos helybeli nagykereskedő céget kellemetlen meglepetés érte, amennyiben az üzletbe késő éjjel betörték és többszáz korona értékű árut tolvajlottak el. A tettes a mosókonyhába hatolt be először és onnét ásta ki az üzlet falát. Hosszas és fáradságos munka volt ez és amikor áthatott a falon leküzdhetetlen akadály állotta útját, mivel hatalmas, lisztel tele zsákokból rakott máglya volt előtte, melyen keresztül jutni nem tudott. Vissza tért tehát az udvarra és egy ablakfa lefosztása után az ablakon ment be a kereskedésbe, honnan több kiló teát, kávét, czeruzát, tollszárat, több doboz szivart és szivarkát, valamint 100 korona körüli készpénzt vitt el. Feltűnő, hogy csakis olyan árut vett magához amit az uri osztály használ. A rendőrség egyik legügyesebb tagja vette kezébe a nyomozást és bizonyára siker is fogja azt koronázni.

Őszi dal című tárcarovatunkban megjelenő versre felhívjuk lapunk olvasóinak figyelmét. Szerzője: Németh János, a korona kávéház szolgálója.

Összegegett kocsis. Nagy János vasme gyeri lakos egy istállóban halt, a kezelése alá bizott lovak mellett. Éjjel kigyult az istálló és Nagy olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához nincs remény. Beszállították az itteni kórházba.

A megye telefonhálózata ismét bővült, amennyiben a királytelki és a rakamazi köz-

pontok és az ahhoz kapcsolt magán előfizetők telefon állomásai átadattak a forgalomnak. Felemlítjük itt azonban azt, hogy több község nem veszi igénybe a telefon állomás bevezetésével és a szolgabíróóságokkal a vármegye székvárosával közvetlen való érintkezéssel járó előnyöket. Pl. Kemecsen, Tiszalökön, Mándokon sincs az előjárásnak telefonja.

Rablások cím alatt megírtuk, hogy Kovács Károlyt és Turcsán Andrást kirabolták. A tettesek elmenekültek és csak hosszas nyomozás után tudta őket a rendőrség kézre keríteni. Turi Pálnak az elfogatása volt a legnehezebb, mert Demecserbe menekült és nehezen lehetett csak tartózkodási helyét kipuhatolni. Horváth József biztos fogta el Turit és szállította be a törvényszékhez.

Országos vásárok. 1905 évi január hó: 4-én Tiszapolgáron, 9-én Tiszadobon, 15-én Nyirbogdányban, 16-án Dombrádon, 23-án Szentmihályon és Nyirbaktán, 26-án Ujfehértón. Február hó 13-án Máriapócon. Március hó: 6-7-én Nyiregyházán, 9-én Nagykállóban, 13-án Kisvárdán, 15-én Tiszapolgáron, 28-án Balkányban, 29-én Nyirmadán, 30-án Nyirbátorban. Április hó: 10-én Mándokon, Nyirbaktán és Tiszadobon, 24-én Dombrádon, 25-én Rakamazon és Szentmihályon, 28-án Nagykállóban. Május hó: 3-án Nyirlugoson, 8-án Máriapócon, 18-án Tiszalökön, 22-én Kisvárdán, 31-én Nyirmadán. Junius hó: 1-én Nyirbátorban, 5-6-án Nyiregyházán, 8-án Ujfehértón, 12-én Kisvárdán, 14-én Tiszapolgáron, 21-én Nyirbogdányban, 26-án Mándokon és Nyirmadán, 27-én Balkányban, 29-én Nagykállóban. Julius hó: 3-án Nyirbaktán és Dombrádon, 10-én Szentmihályon, 13-án Tiszalökön, 31-én Tiszadobon. Augusztus hó: 2-án Nyirlugoson, 7-én Vaján és Rakamazon, 21-én Tiszalökön, 24-én Nyirbaktán és Ujfehértón, 28-án Máriapócon és Kisvárdán. Szeptember hó: 4-5-én Nyiregyházán, 6-án Nyirmadán, 14-én Nyirbátorban, 20-án Tiszapolgáron, 25-én Tiszadobon, 28-án Nagykállóban és Tiszalökön. Október hó: 4-én Nyirbogdányban, 9-én Dombrádon, 16-án Szentmihályon, 23-án Mándokon, 30-án Kisvárdán, 31-én Balkányban. November hó: 6-án Nyirbaktán és Rakamazon, 16-án Nyirbátorban, 23-án Ujfehértón, 27-én Mándokon, 29-én Nyirmadán, 30-án Nagykállóban és Tiszalökön. December hó: 6-án Nyirbogdányban, 7-én Nyirbátorban, 11-én Máriapócon, 11-12-én Nyiregyházán, 18-án Kisvárdán, 19-én Balkányban fog országos vásár tartatni.

Vénleányok nyugdíja. Erdekes hirt olvassunk a Debreczeni Újságban. Debreczenben ugyanis mozgalom indult meg arra nézve, hogy egy nyugdíjalapot létesítenek, amely a férjhez nem ment leányokat részesíti nyugdíjjal. A leány gyermekkel megáldott családapák 6 éves koruk körül beirathatják gyermekeiket, és a férjhez nem ment leányok 24 éves koruktól havidíjat kapnak.

A hírlapirodalom szenzációja. A fővárosi zsurnalisztika olyan szenzációjáról van szó, amely a legközvetlenebbül érdekli a vidék közönségét. A hírlapirodalom elismert örökös közreműködésével indul meg november 26-án a főváros új napilapja: A N a p. Független, érdekes, tartalmas és teljes krónikása lesz a napnak, s már a kora reggeli órákban kapja kézhez a vidéki olvasó. Reggel olvashatja e lap gazdag anyaga és minden rovatában kimerítő közlései sorában a nap egész történetét és kritikáját: a teljes országgyűlést, a politikai információkat, a külföld s a vidék híreit, színházi, törvényszéki, sport és egyéb eseményeket, továbbá a pontos és teljes tőzsdejegyzéseket. A N a p felelős szerkesztője: Braun Sándor, főmunkatársa: Ábrányi Emil. Politikai cikkírói élén Dr. Vázsonyi Vilmos, és Ábrányi Kornél, a magyar publicisztika kitünőségei állanak. Belső dolgozó társai: Ábrányi Emil, Ábrányi Kornél, Bródy Mihály, Csergő Hugó, Cholnoky Viktor, Feld Aurél, Gergely István, dr. Hajdu Miklós, Holló Márton, Kemény Simon, Pásztor Árpád, Székely Miklós, Szabolcs Bálint, dr. Vázsonyi Vilmos. Ez a névsor — élén Braun Sándor szerkesztővel — kész program, Hangban, tartalom, formákban, színekben s elevenségben új ez az újság. Külön szenzációja, hogy a legkorábban megjelenő újság a legolcsóbb is. Egyes szám ára 2 krajcár, előfizetési ára egész évre 16 K., fél évre 8

K., negyed évre 4 K., egy hónapra 1 K. 40 fillér. Az érdeklődőknek A N a p kiadóhivatala (Budapest, VIII. Rökk Szilárd-utca 9.) készséggel küld mutatványszámot.

Nemzetközi liga a patkányok ellen. Nyiregyháza város lakosságának is sok kellemetlenséget okoz azon patkányhad, mely az utcai csatornák felhasználásával csak nem minden házat ellep. A csatornák oldalfala ugyanis kőből van készítve, minek hézagai között ez a veszedelmes állat mindentüve betérközik. Ugy a köz- mint a magánépületek épségét, a lakosság egészségügyét veszélyeztetik a patkányok. Hogy milyen óriási veszélyt rejt magába a patkányok nagymérvű elszaporodása, kitűnik abból, hogy Dániában már régebben alakult egy nemzeti társaság, melynek egyedüli célja a patkányirtás; ez az egyesület oly kitartó erélyvel küzd céljai érdekében, hogy példájára az 1903 nemzetközi hajóskongresszus azt ajánlotta, hogy az egész művelt világ nemzeteit ilyenmü egyesülésre szólítsák föl. A mily kicsinyesnek látszik ez az egész kezdemény, épp oly fontos orvosi szempontból; hisz tudvalévő, hogy a pestis terjedése legnagyobb részben a patkányok útján történik. A dán nemzeti egyesületet a kormány hathatósan támogatja nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is. Legcélsebb mód a díjak kitűzése patkányirtásra. A dán egyesület például minden patkányfarkért 8 órét, azaz körülbelül 11 fillért fizet. Nyiregyháza város is tehetne valamit a veszedelem elhárítására, mert kétségtelen, hogy itt is nagy befolyással vannak a patkányok az épületek tartósságára, és a ragályos betegségek terjedésére nézve.

Új posta ügynökség. A m. kir. államvasutak nyiregyháza—polgári vonalán levő Kisfásföldház pályaudvaron „Kisfásföldház“ elnevezéssel 1904. évi november hó 16-án a postaügynökségekre meghatározott teljes működési körrel postaügynökség lép életbe. A postaügynökség postai összeköttetését a 4712 és 4713 sz. vonatok útján Tiszalökövel, illetve a Nyiregyháza—Polgár és vissza 238 számú kalauzpostákkal fogja kapni. A posta ügynökség kézbesítési kerületébe Büdszentmihályi (királytelki uti) tanyákat, Földházi korcsma telepet, Jeges, Kisfás tanyákat, Kisfásföldház p. udvar telepet, Kis Lapos, Lakatos bokor, Lóraháza, Nagyfás, Szurkos, Tamásbokor tanyákat, Tiszaeszlár pályaudvar és Tiszaeszlári határcsárda telepeket osztom be. Ezen helyek utolsó postája Tiszalök. 16444/1904. szám. Nagyvárad, 1904. október 27-én Schöpflin, kir. tanácsos, pt. igazgató.

Fogyasztási adó rendezése. Városunk hatóságánál is több ízben képezte kifejezés tárgyát az, hogy a fogyasztási adók rendezése elodázhatatlanul szükségessé vált, melynél a városok és községek jogos igényeit is figyelembe kell venni. Budapestről kapunk értesítést, hogy a magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmének ideiglenes rendezéséről szóló 1899. VI. törvénycikk, a melynek érvényét 1901-ben további három évre meghosszabbították, december 31-én lejár. A pénzügyminisztériumban most új törvényjavaslat van készülöben, a mely e törvénycikk érvényének újból való meghosszabbítását célozza. Még nincsen meghatározva, hogy milyen időre és milyen módokat mellett fogják ezt a meghosszabbítást javaslatba hozni.

Felfogott jóságok. Bezdéden 1. drb. koros sárga kanca lovat-, Veresmarton 1. drb. koros sárga kanca lovat-, Gyulajon 1 drb. koros pej kanca lovat fogtak fel.

Érdekes mai hirdetésí rovatunkban található Sámuel Heckscher senr hamburgi szerencse jelentése. Ezen cég a nyeremények gyors és titoktartás mellett kifizetések által az itteni vidéken is a legjobb hirt szerzette meg. Ez által ezen hirdetésre már e helyen is felhívjuk a t. olvasó figyelmét.

Dietrich-féle tearumok, Czuba-féle Cognac, Orosz tea, kávé és legjobb fűszerféléket, ugyszintén mindenféle vadász töltények, m. kir. löpor. serét dugasz és játszó kártyák legjutányosabban beszerezhetők Hirschler M. czégnél, Nyiregyházán, az Orosi- és Iskola utca sarkán. 1/8 klg. legfinomabb tea 75. krajczár.

KÖZGAZDASÁG.

A homoki szőlőmivelés.

(Lapunknak ezen cikk közlés végett, a m. kir. földmívelésügyi ministerium elnöki osztálya által, 8327 eln. szám alatt küldetett.)

— Ministeri megbízásból írta: **Rácz Sándor**, m. kir. vincellériskolai igazgató. —

(1) A filloxeramentes homoktalaj megválasztásáról szőlőtelepítési célokra.

A homoki szőlőtelepítésnél tisztában kell lennünk először azzal, hogy mely homoktalaj filloxeramentes, jobban mondva, hogy mely talajban nem él még a filloxera? A szabolcsi talaj filloxeramentesnek mondható, azonban még sem lehet az egész megye területét feltétlenül biztosnak venni.

A filloxera nem él meg az oly homoktalajokban, a melyek legalább 75 százalék kovárt (kvarcot) tartalmaznak. Ezen 75 százalék azonban nem lehet akármilyen homok, hanem annak kizárólag kovahomoknak kell lennie. A homok filloxeramentességének megállapítására igen egyszerű gyakorlati eljárást alkalmazhatunk, amelyet bárki is könnyen végezhet. Ez az eljárás vagy próba, amelylyel a homoktalaj képlékenységből és gyurhatóságából állapítjuk meg a homok minőségét, a következőképpen hajtandó végre. A kipróbálandó homokból markunkba veszünk annyit, amennyi belefér és vízzel gyurhatóvá nedvesítjük; az így megnedvesített homokot jól összegyurjuk s abból ujnyi vastagságu hengerecskéket igyekszünk csinálni. Ha a homok filloxeramentes, akkor annak ily hengerekké gyúrása vagy csak nagy ügygyelbajjal, vagy egyáltalán nem sikerül s ha a hengerecskét egyik végénél fogva felakarjuk emelni, elszakad, széthull.

Ha a hengerecskéket, anélkül, hogy egyik végüknél fogva felemeljük, szellős helyen kiszáritjuk úgy, hogy ennek következtében összeálljanak s ha ekkor azok két ujjunk nyomására széthullanak, szétporlanak, vagyis oly laza összefüggésűek, hogy nincs bennük semmi összetartás, akkor az a talaj, a melyből ezeket a hengerecskéket készítettük filloxeramentes.

A homok filloxeramentességén kívül figyelniünk kell arra is, hogy a homoktalaj terület nem-e túlságosan buckás, a föld árja nincs-e magasan fenn, a homoktalaj jó termő erőben van-e, a terület északról nem nyitott e, az építkezéshez szükséges anyagok, a szőlőkarók, a trágya könnyen szerezhető-e be, jó utak vezetnek-e a területhez, vasut, város közel van-e a munkásviszonyok kedvező-e?

Ha mindezekre nem figyelünk s ha ezen kellékek nincsenek jelen, többé kerülhet a filloxeramentes homok talajon a szőlő, mint hogyha oltványszőlőt csinálnánk.

Buckás, ki- s befúvásos homokterület elegyengetése (planirozása) gyakran 600—800 koronába kerülhet holdanként és ezenkívül a lehordott bucka alapja, a leggondosabb, legerősebb trágyázás mellett is, gyakran 8—10 év alatt sem jön termésbe, hanem legfeljebb csak gyenge, silány vesszőket nevel. A nagyon buckás területek egyszersmind nagyon széljárta területek is, amelyeken a szél a későbbi években is kárt okoz.

Óvakodnunk kell a talajvízes területektől is, mert a föld árja, s a talajvíz lényeges károkat okozhatnak az alacsonyabb fekvés miatt is. Az ilyen alacsony, vizes helyre ültetett szőlők feltöltése csaknem lehetetlen, vagy ha helyenként lehetséges is, nagyon költséges, s az így feltöltött szőlő 2—3 évig alig terem. Az alacsonyabb fekvésekben ezen kívül a tavaszi fagyok okoznak rendszerint jelentékeny károkat.

Nagy sulyt kell helyeznünk arra is, hogy a telepítésre kijelölt homok terület jó termőerőben legyen. A jó termőerőben levő homokon a szőlő gyorsan és erőteljesen növekszik, hamar és bőven terem és esetleg pár évvel később igényel trágyázást.

Törekedjünk arra, hogy, ha csak lehetséges, déli vagy délnyugoti fekvésű homokdombra ültessünk szőlőt.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

K. L. urnak Bpest. Sajnálattalunkra magán személyek életrajzát nem közölhetjük. **Inám Kisvárdá, Sz. L. Nyirbátor, M. Etele Helyben.** Beküldött dolgozataik helyszüke miatt maradt ki, de rövidesen sorát ejtjük.

L. V. Nyirbátor. Ugyan kérjük ne méltóztassék annak a gyönyörű szép májusi reggelnek poétikus csöndjét ilyen verssel megzavarni. Csak azon csudálkozunk, hogy Ön hagyta el ő nagyságát és nem megfordítva, mert bizony ezért a szelid versecskéért megérdemelné. De hogy egy kis örömet szerezzünk Önnek és keserűséget a hűtelőnek közöljük verséből e négy sort:

A bánat emésztett
Hogy nőmnek kívántam
És mint esze-veszett
Istenként imádtam.

Szinte látjuk, mint sápad el az irigységtől Hazafi Verai János.

Nyilttér. *)

Dr. Guttman Zsigmond

ügyvéd irodáját

**Nyiregyházán, Vármegyház-tér
16. sz. Nádassy-féle házban megnyitotta.**

**Karácsonyi alkalmi cikkek
kelárusítása mélyen leszállított árak mellett**

folyó november hó 20-án veszi kezdetét

UNGÁR LIPÓT divataruházában.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Hirdetések.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban, nagyságban és a legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

Führer Zsigmond Fiainál

Nyiregyházán, Vármegyház-u. 5. sz.

HIRDETMÉNY.

A Kótaji utca 48. szám alatt

3 szobás, melléképületekkel ellátott

1903-ban épült lakóház több évre

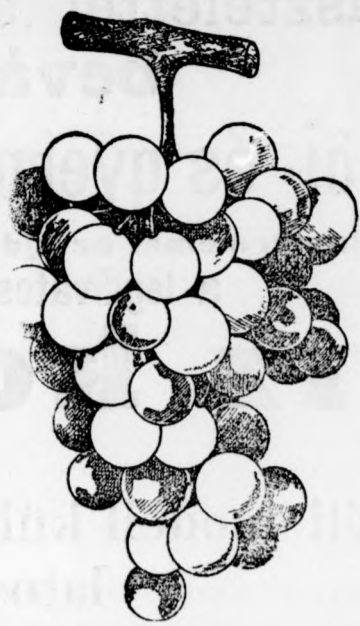
BÉRBE KIADÓ.

Az ugyanazon utcában 60 sz. alatt levő kényelmes, melléképületekkel ellátott lakóház kedvező feltételek mellett, 600 □ szőlő és jól kezelt gyümölcsösrel eladó

Értekezhetni: TORNAY ISTVÁN

fűszer üzletében ugyanott.

„Milleniumtelep“ Nagyösz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, aki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélylyel és állami felügyelet mellett létesült.

Felix gyógyfürdő Nagyvárad mellett.

Téli és nyári gyógyhely.

Európa leggazdagabb természetes kénés hévíz forrása 49° c. 17. millió liter napi mennyiség. **Reuma, csúsz és köszvény ellen,** ivó és fürdő gyógymód.

Téli idény ez évben bevezetve.

165. kényelmes lakószoba ez évben ujonnan berendezve. 70 holdas park és erdő. Évi forgalma hétezer állandó fürdővendégnél több. — Nyáron naponta 16. télen 4 vonat közlekedés, állandó fürdő orvos, vasútállomás, posta, távirat, telefon a fürdő telepen. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve. Penzió, okt. hó 1-től, május 1-ig. Fürdés és teljes ellátás hetenkint:

tizenhét forinttól feljebb.

Borju gyomort

vásárol

legmagasabb árak mellett

Leop. Sámuel

Teplicz-Schönau

bőr- és hulladék kereskedő.

Ispán, vagy kezelő tisztii állást, szerény feltételek mellett, azonnal is elfoglalhat egy 33 éves ev. ref. vallásu, nős, végzett gazdász, e téren 12 éve működik.

Czim a kiadóhivatalban megtudható.

**Szélhajtó és görcs-
csillapító**

Biebergeil-

Cseppek

Étvágyat előidéző és emésztést elősegítő házszer

Egy üveg ára 1 korona.

Két üvegnél kevesebb. Utánvét 2 kor. 50 fillér nem küldetik.

Megrendelhető:

Julius Bittner gyógyszerházból,

Glognitz (Nied.-Oest).

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy:
bevásárlási utamból hazaérkeztem.

Női- és gyermek-felöltő! Női modell!!

Kalaptermemet az újdonságok legújabb és legolcsóbb vívmányaival ruháztam fel, ugymint:
 a legdivatosabb és legfinomabb fekete és színes havelok, őszi kabátok

tíz koronától feljebb.

Fekete és színes őszi köpenyek 18 koronától feljebb.

Téli modell különlegességek női és gyermek felöltőkben, bámu-
 latos olcsó árak mellett nálam kaphatók:

Tisztelettel: **Halmágyi Sámuel utóda,** legnagyobb női divat, felöltők, és model
 kalap áruháza, Tokaji-utca 1. szám.

Minden család pénzt takarít!

Remek 6 szem. kávékészlet minden színben csak 95 kr. f. 1.40 f. 1.90.	Finom ajour 6 sz. kávékészlet minden színben csak f. 2.20 f. 2.90 f. 3.45			Remek 6 szem. vászon damaszt garn. csak f. 2.10 f. 2.90 f. 3.40 f. 3.90	Szép mintázott vászon törülköző 6 drb. c-ak f. 1.25 f. 1.72 f. 1.90 f. 2.10
30 rőfös vég csodavászon csak f. 3.65	30 rőfös vég bőrvászon csak f. 4.15	30 rőfös vég irlandi vászon csak f. 4.95	30 rőfös vég gyöngy vászon csak f. 5.45	30 rőfös vég rumburgi vászon csak 5.60	30 rőfös vég 1-a rumburgi vászon csak f. 6.40
50 rőfös vég bőrvászon csak f. 8.25	50 rőfös vég irlandi vászon csak f. 9.45	50 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőfös vég jó minőségű chiffon csak f. 4.65	30 rőfös vég R. chiffon csak f. 5.40	30 rőfös vég R. R. chiffon csak f. 6.85
30 rőfös vég csikos kanavász csak f. 3.25	30 rőfös vég csikos és koekás I-ma kanavász csak f. 4.55	30 rőfös vég finom kanavász csak f. 5.40.	35 rőfös vég kanavász különlegesség csak f. 6.40	30 rőfös vég fehér csikos csinvat ágyhuzatra csak f. 6.35	30 rőfös vég virágos fehér csinvat ágyhuzatra csak f. 7.40
Remek női ing vászonból kézi himzéssel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55.	Remek női chiffon ing schweizi himzéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	Remek női háló corseta nagy választékban csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiffon nadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek chiffon alsó szoknyák himzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 f. 2.25	Remek cloth és posztó alsó szoknyák csak f. 1.65 f. 2.15 f. 3.22
Varrás nélküli vászon lepedő 2 m. hosszú és 1 1/2 m. széles csak 92 kr.	Varrás nélküli remek vászon lepedő 2 m. hosszú, 1 1/2 m. széles csak f. 1.05	Nemzetközi keresk. ügynökség Budapest, Kerepesi-ut 65. szám, 1. em.		Remek selyem cloth paplan minden színben f. 3.95	Remek caschmir paplan minden színben csak f. 3.55

Alkalmi vétel.

SULYOK JÁNOS

órás és ékszerésznél kaphatók a legolcsóbb órák és ékszerek

Nem kell Bécs sem Budapest!

Valódi system **Roskopf** órák 3 évi jótálással mellett 5 kor., beiső üveg kerettel 7 kor. Ébresztő órák 3 koronától feljebb.

Ütő inga órák 10 korona 5 évi jótálással mellett.

„ 8 napos sulylyal 26 korona.

Valódi Khina ezüst gyertyatartók 8 koronától feljebb.

Ezüst óralánczok kövel, vagy hosszú, darabja.

4 korona.

Arany gyűrűk 5 koronától feljebb.

Gyermek függők 14 kar. aranyból 3 koronától feljebb.

Két fedelű nikkell órák 9 korona.

„ ezüst órák 11 korona.

Vidéki megrendeléseknél csakis esomagolás számított fel.

Menyasszonyi kelengyék!

Divatszövetek a legfinomabb kivitelig. Angol és Schottis kelmék ruhákra és costumökre.

Blous-szövet különlegességek. Blous-selymek különösen schottis selymek egyes blousokra nagy választékban

Női és férfi kész fehérnemű, pamut- és cérnáváznak, fehér és színes asztalkészletek, törülközők, zsebkendők.

Legújabb barchetok, flanellokbán nagy raktár. Blous flanellek gyönyörű mintákban.

Futó és Sopha szőnyegek, plüss kocsi-takarók, ágyterítő készletek, csipke- és gyapju függönyök

rendkívül nagy választékban.

Fenti cikkek csakis a legdivatosabb és legújabb kivitelben, gazdag választékban vannak raktáron s **a legszolidabb árak mellett** árusítatnak el.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri:

UNGÁR LIPÓT divatáruháza

Margit flanell gyönyörű mintákban 1 méter 56 fillér.

Legnagyobb
nyeremény sze-
rencse esetén
600.000 Márk

SZERENCSE JELENTÉS!

Nyereménye-
kért az állam
szavattól.

**Meghívás a részvételhez, szerencse
eseményhez.**

Hamburg városa által kezelt nagy sorsjátékra, melyben
8 millió 325.120 Márk

biztos nyereménnyel sorsoltatik. A főnyeremények ezen na-
gyon előnyös sorsjátéknál következők. A lehető legnagyobb
nyeremény szerencse esetén **600,000 Márk.**

1	díj	á	300,000 Márk.	1	nyeremény	á	40,000 Márk
1	"	"	200,000 "	1	"	"	30,000 "
1	"	"	60,000 "	7	"	"	20,000 "
1	"	"	50,000 "	1	"	"	15,000 "
1	"	"	45,000 "	11	"	"	10,000 "
1	"	"	40,000 "	26	"	"	5,000 "
1	"	"	35,000 "	83	"	"	3,000 "
1	"	"	30,000 "	106	"	"	2,000 "
1	nyerem.	"	100,000 "	415	"	"	1,000 "
1	"	"	60,000 "	552	"	"	300 "
1	"	"	50,000 "	146	"	"	200 "

Ezen sorsjáték, mely 7 osztályból áll 85000 sorsjegyre 41.225 nyeremény
nyel és 8 díjjal úgy, hogy megközelítőleg a sorsjegyek felének biztosan nyer-
nie kell. Az I-ös osztályban szerencse esetén a legnagyobb nyeremény 50.000
Márk, emelkedik a 2-ik oszt. 55000, 3-ik oszt. 60000, 4-ik oszt. 65000, 5-ik oszt.
70000, 6-ik oszt. 80000, 7-ik oszt. 600.000 Márk.

Az első osztályra, melynek huzása hivatalosan megállapított, kerül:

Egy egész eredeti sorsjegy	6.—	márka	7 K — f.
Egy fél	3.—	"	3 K 50 f.
Egy negyed	1.50	"	1 K 75 f.

A befizetés a következő osztályokra u. m. A hivatalos nyeremény táb-
látatot, melyen az állami czimer látható, kívánatra ingyen és bérmentve meg-
küldöm.

Minden résztvevő a megtartott huzás után azonnal felszólítás nélkül a
nyeremény jegyzéket kapja.

A nyeremények kiűzése közvetlen általam, a feleknek gyorsan, titok-
tartás mellett eszközöltem.

Rendeléseket kérek postautalványon, de utánvét mellett is történhetik.

Forduljanak tehát rendeléseikkel a közeledő huzás miatt azonnal,
legkésőbb november hó 24-ig bizalommal

Sámuel Heckscher senr.
banküzlethez Hamburgban.

Ovakodjunk az utánzásoktól.

● A kályha ezüst csak akkor ●

valódi ha e védjegy

látható a dobozon.

≡ Szabolcsmegyei kizárólagos főelárusító: ≡

Fleiner Lajos vaskereskedő.

Viszont elárusítók kerestetnek. — Minden

helységben csak egy.

Ovakodjunk az utánzásoktól.

!! SZŐLŐVESSZŐ !!

A világhírű DELAWARE
adja a legjobb bort! Oltani, permetezni
nem kell!!

! A phyloxerának ellenáll !

Leírását ingyen küldöm meg bárkinek.
Nagymennyiségű delaware vessző és

szőlőoltvány eladás!

Czim: SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY Felső-Szegesd.
Lugas vesszők 20 drb. két óriással csak
10 korona.

Szőlőoltványok,

amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és bor-
fajokból, teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, dus gyö-
kérzetű példányok, szokványminőségben, mérsékelt áron, őszi
vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

**Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél
Medgyesen, (N.-Küküllő-m.).**

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES,**
okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egyesület szőlészeti és borászati
szakelőadója, Barbu A. Stürbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója
Nagy-Küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

**Lugasszőlő-oltványok
szintén mérsékelt áron!**

➡ Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a
száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta 2 millió
liternél nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

Lichtmann Vilmos

különlegességi gazdasági gépek és mű-
szaki cikkek gyári raktára
NYIREGYHÁZÁN.

Raktáron tart és szállít: jobb gyártmányu,
mindennemű gazdasági gépeket. A közeledő őszi
idényre különösen ajánlja legkedveltebb szóró-
és sorvetőgépeket; egyetemes acél-ekéket; egyéb
talaj meg munkáló gépeket; továbbá: borsajtó-
kat és szőlőzuzókat.

Az általános takarmányszűke miatt pedig
sürgős beszerzésre ajánl:

**takarmánykamra berendezéseket és
különálló szecs kavágókat**

kézi- járgány-, és gőzerőre.

Ezenkívül elvállal: malom és szeszgyár be-
rendezések létesítését és minden e szakba vágó
üzleteket előnyös feltételek mellett.

Főüzlet: Nyiregyházán, Gróf Károlyi-téren
(a Vasút-utca mentén.)

Fiók-üzlet: Mátészalkán.

„Odeon Gramophonok“

ma a legjobbak. Sok elismerő levél áll rendelkezésre.

Árra 64 kor.-tól 360-ig.

Odeon lemezek mind a két oldalon játszható, kis
lemez 3 K. nagy 6. K.

Hangverseyt, katonazenét, operát, a világ neve-
sebb művészeit hallhatja otthon, ha nálam egy
Gramophont veszen. — Kézalatt egy Stan-
dard fonograph eladó. — Kérjen Gramo-
phon árjegyzéket.

SCHILLER
órás és ékszerész
Nyiregyházán.

**Különös figyelembe:
Menyasszonyi kelengye**

Különlegességek:

Pongyola és Blous szövetekben.

Legdivatosabb

ruha és blous-selymek, bársonyok és plüschök.

A legszebb barchettek és flanelek.

Vásznak, Chiffonok, Dam. gradlik

Asztalneműek,

Törülközők,

Törölők és

Zsebkendők.

Csipke- és szövet függönyök.

Paplanok.

Ágyterítők

✦ Roletta és madracz gradlik. ✦

Téli nagy- és kiskendők.

~ Himalája Schálók (Plaid.) ~

A legjutányosabb árak mellett.

Kovácsi Jenő Nyiregyháza.

Van szerencsém a t. vevőközönséget értesíteni, hogy

DIVATÁRUHÁZAMAT

tetemesen megnagyobbítva, az őszi és téli időnyre óriási választékban hoztam raktárra a legujabb izléses bel- és külföldi

női ruha-costüm és blous szöveteket

továbbá a legjobb és a legszebb kivitelekben

női fehérneműt.

Midőn kérem, hogy szükségletét nálam fedezni sziveskedjék, előre is biztosítom a legszolidabb kiszolgálásról.

Kiváló tisztelettel

Kovácsi Jenő.

Levélpapírok nagy választékban.

35-40 féle képes levelező-lap

Nyiregyháza látképeivel és a Sóstó-fürdővel

PIRINGER JÁNOS papirkereskedésében

==== kaphatók. ====

Jegyzői, ügyvédi, végrehajtói és az élet szükségleteibe vágó

különbéle nyomtatványok raktára.

Iskolai tankönyvek, regények, orvosi jogi stb. szakkönyvek.

Írópapir versenyképes áron. Tenta, tus, festék és rajzszerkek.

Előfizetések az összes hirlapokra és folyóiratokra
díjtalanul eszközöltetnek.

Könyvnyomda és könyvkötészet.

Saját
gyártmányu

SZIVATTYUK

többféle kivitelben

==== kaphatók ====

Irsai és Társa

vasöntő-, gép- és szivattyu
gyárában

Nyiregyházán.

Állandó nagy
raktár gyász-
kalapokban.

➔ Szabolcs megye általánosan elismert legnagyobb ➔

NŐI FELÖLTŐ és NŐI KALAP

Óriási választék
selyem és flanel
blousokban

➔ áruháza ➔

RÓZSA LAJOS

UTÓDA

Nyiregyháza.

== Őszi és téli ==
divat-ujdonságok
nagy választékban.

Téli kabátok
Leány kabátok
Diszitett kalapok

Posztó gallérok
Gyermekek köpenyek
Selyem és posztó blousok

Fél paletók
Szörme boák
Téli havelokok

➔ remek ➔
v á l a s z t é k b a n .

Óriási választék
selyem és flanel
blousokban.

Olcsó szabott árak.

Állandó nagy
raktár gyász-
kalapokban.